

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו
א 2526/07 (בשא 20278/07)
מן חיים עו"ד נ. בנק הפועלים סנ
(בתיק מן חיים עו"ד נ. בנק ה..)
ת.פתיחה: 21/10/07 סדר דין: רגיל

1

בית המשפט המחוזי
בתל-אביב-יפו

המבקש: חיים מן, עו"ד ת.ז. 055130173
מרחוב תל חי 5, רעננה (התובע)

ע"י ב"כ עוה"ד ענת ארז
מרחוב סוקולוב 68, רמת השרון 47235
טל': 5474948 - 03 פקס: 5475028 - 03

- נ ג ד -

המשיב: בנק הפועלים, ח.פ. 520000118
מרחוב יהודה הלוי 63, תל-אביב (הנתבע)

בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להכיר בתובענה שבכותרת כייצוגית, בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק התובענות הייצוגיות", "החוק").

כל ההזגשות בציטוטים שלהלן אינן במקור, אלא אם נאמר אחרת.

א. פתח דבר

1. התובענה נשוא בקשה זו עוסקת בעיכוב שלא כדין על ידי המשיב, בנק הפועלים בע"מ (להלן: **"הבנק"**), של כספי העברות בנקאיות שנעשו מחו"ל לחשבון מט"ח בבנק.
2. כך, במקרה של העברה בנקאית מחו"ל לחשבון מט"ח בבנק, הבנק אינו מזכה את החשבון לפי היום בו התקבלו כספי ההעברה הבנקאית בבנק או לפי ערך יום ההעברה המבוקש על-ידי הבנק המעביר, אלא מעכב את כספי ההעברה הבנקאית בידי למספר בלתי מבוטל של ימים.
3. בהתנהגות זו גורם הבנק לבעל חשבון המט"ח הפסד של ימי ערך יקרים בהם כספים אלו לא הניבו כל תשואה - לפחות לא לבעל החשבון.
4. זאת ועוד: בהתנהלותו האמורה מונע הבנק מבעל החשבון להשתמש בכספי ההעברה הבנקאית, וכך אין ביכולתו של בעל החשבון לעשות כל פעולה בכספים אלה במשך תקופת עיכובם בידי הבנק. כל זאת חרף העובדה שהליך ההעברה הבנקאית כבר הושלם **וכספי ההעברה התקבלו כדין בבנק**, כפי שמצוין באופן ברור ונהיר במסמכי הבנק עצמו.
5. בהתנהגותו זו מפר הבנק את חוזה ההתקשרות עם המבקש, הלקוח, וכן עם יתר חברי הקבוצה, וזאת תוך כדי התעשרותו שלא כדין והסבת נזקי ממון למבקש ולכלל חברי הקבוצה.
6. יתרה מזאת, ההפסד המשמעותי שגורם הבנק ללקוח דינו למעשה כדין עמלה נוספת שהבנק גובה בגין קבלת מט"ח מחו"ל, כאשר עמלה נוספת זו אינה מצוינת בתעריפון הבנק, וזאת בניגוד לחובתו של הבנק לפי הוראות חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: **"חוק הבנקאות"**).
7. על כן, בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: **"חוק תובענות ייצוגיות"**), מתבקש בזאת בית המשפט הנכבד לאשר את התובענה שבכותרת כייצוגית, והכל מהנימוקים אשר יפורטו להלן.

ב. הרחבת שערי הכניסה להיכל התובענות הייצוגיות

8. ביום 12.3.2006 נכנס לתוקף חוק התובענות הייצוגיות, אשר על-פי הקבוע בסעיף 45 לחוק, חל על בקשה זו.
9. החוק נפתח עם הגדרת מטרתו בסעיף 1 לחוק. בחירת הניסוח של סעיף המטרה, כפי שמובא להלן, מדברת בעד עצמה, ומעידה על הכרת המחוקק בחשיבותה של התובענה הייצוגית, הן מבחינתו של היחיד אשר ככזה מתקשה לעיתים לקבל את יומו בבית המשפט, והן מבחינת הציבור כולו, שכן אלמנט ההרתעה הנלווה לתובענה הייצוגית, יביא לאכיפת דין יעילה יותר.

"1. מטרתו של חוק זה לקבוע כללים אחידים לענין הגשה וניהול של תובענות ייצוגיות, לשם שיפור ההגנה על זכויות, ובכך לקדם בפרט את אלה:

- (1) מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים;
- (2) אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו;
- (3) מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין;
- (4) ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות."

10. מסעיף המטרה ניתן גם ללמוד על כוונתו הברורה של המחוקק להרחיב את השימוש בכלי המשפטי של תובענה ייצוגית. ניתן למצוא ביטוי לכוונה זו גם בתוספת השניה לחוק, אשר מרחיבה את העילות בגינן ניתן להגיש תובענה ייצוגית, והמבטלת הלכה למעשה את העילות המצומצמות יותר, אשר היו קיימות עובר לחקיקת החוק, בחיקוקים ספציפיים.
11. בד בבד עם הגשת בקשה זו, מגיש המבקש לבית המשפט הנכבד את התובענה שבכותרת. כפי שיפורט להלן, התובענה שבכותרת מוגשת מכוח חוק התובענות הייצוגיות, בהתאם לקבוע בסעיף 3 לתוספת השניה לחוק זה:

”3. תביעה נגד תאגיד בנקאי, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו.”

ג. התשתית העובדתית

12. המבקש, שותף במשרד עורכי דין רב-חן מן (להלן: **”המשרד”**), הינו אזרח ישראל ותושב בה.
13. המשיב הינו בנק הפועלים בע”מ, המהווה **”תאגיד בנקאי”** כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ”א-1981, ואשר בהתאם לפרסומיו באתר האינטרנט¹, הינו מתאגדי הבנקאות הגדולים בארץ.
14. ביום 4.3.2004 פתח המבקש עבור המשרד, ביחד עם שותפו למשרד, עו”ד רפאל רב חן, חשבון עו”ש ומט”ח בבנק, שמספרו 666881 (להלן: **”חשבון המט”ח”**).
- ❖ העתק בקשה לפתיחת חשבון המט”ח (להלן: **”חווה ההתקשרות”**) מצ”ב לתצהיר התומך בבקשה זו **כנספת א’**, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
15. לפי סעי’ 18.4 לחווה ההתקשרות, זכאי בעל חשבון למשוך את הכספים בהם זוכה חשבונו בגין **”שיקים, או שטרות לבטחון או לגוביינא במטבע ישראלי או במטבע חוץ”** לאחר גבייתם הסופית והמוחלטת על-ידי הבנק, כלומר לאחר שכספים אלו נתקבלו באופן סופי בבנק.
16. ביום ה- 19.2.2007 ביצע לקוח של המבקש העברה בנקאית **”SWIFT”** של תשלום שכ”ט בסך \$50,000 מחשבון הלקוח בבנק UBS בשוויץ לחשבון המט”ח, לפי יום ערך ה- 20.2.2007.
- ❖ העתק דף פירוט מטעם בנק הלקוח שמפרט את יום ביצוע ההעברה הבנקאית הנ”ל ואת יום הערך המבוקש לזיכוי חשבון המט”ח, מצ”ב לתצהיר התומך בבקשה זו **כנספת ב’**, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
- ❖ העתק דף פירוט מטעם הבנק שמציג את יום קבלת ההעברה הבנקאית הנ”ל בחשבון המט”ח ואת יום הערך המבוקש לזיכוי חשבון המט”ח בסכום ההעברה הנ”ל, מצ”ב לתצהיר התומך בבקשה זו **כנספת ג’**, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
17. ההעברה הבנקאית בסך של \$50,000 הנ”ל התקבלה בחשבון המט”ח עוד באותו היום- 19.2.2007.
18. ואולם, הבנק לא פעל בהתאם לאמור ברשומותיו שלו, וכך למרות שהיה צריך לזכות את חשבון המט”ח לפי ערך יום ה- 20.2.2007, זיכה את חשבון המט”ח רק **יומיים** לאחר יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, כלומר ב- 22.2.2007.

19. לפי דו"ח נוסף מטעם הבנק, שנושא את הכותרת "עסקה כספית במטבע חוץ" ומפרט את פרטי העברת המט"ח דנו, ניתן לראות בבירור כי הבנק זיכה את חשבון המט"ח בסך ההעברה הבנקאית המדוברת רק ביום 22.2.2007, למרות שלפי האמור באותו דף פירוט ממש, חשבון המט"ח היה צריך להיות מזוכה בסכום ההעברה, שכאמור התקבל בחשבון המט"ח כבר ביום 19.2.2007, לפי יום ערך של ה- 20.2.2007!
- ❖ דו"ח מטעם הבנק "עסקה כספית במטבע חוץ", מצ"ב לתצהיר התומך בבקשה זו כנספת ד', ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
20. כלומר, רישומי הבנק עצמו מלמדים כי חשבון המט"ח של המבקש זוכה לפי יום ערך שהינו למעשה 2 ימים תמימים לאחר שהתקבל הכסף בחשבון המט"ח בפועל.
21. יוצא אפוא, כי המבקש הפסיד 2 ימי ערך בהם כספו לא הפיק כל תשואה (לפחות לא עבורו).
22. יתרה מזאת, המבקש התכוון להשתמש בכספי ההעברה הבנקאית הנ"ל לצורך כיסוי יתרת חובה בחשבון העו"ש של המשרד בבנק, והעיכוב שיצר הבנק בזיכוי חשבון המט"ח מנע ממנו לעשות כן במשך מספר ימים יקרים, בהם חשבון העו"ש המשיך להיות ביתרת חובה של עשרות אלפי ₪, וצבר ריבית חח"ד בהתאם.
23. מעניין לראות, כי את העמלה בגין קבלת ההעברה הבנקאית בחשבון המט"ח, בסך 183.01 ₪, הקפיד הבנק לגבות מחשבון העו"ש כבר ביום ה- 20.2.2007, למרות שחשבון המט"ח לא זוכה בסכום זה באותו היום, כי אם רק יומיים לאחר מכן, כאמור לעיל.
- ❖ העתק דף פירוט תנועות בחשבון העו"ש של המבקש בתקופה הרלוונטית, מצ"ב לתצהיר התומך בבקשה זו כנספת ה', ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
24. העובדה שכבר ביום ה- 20.2.2007 גבה הבנק מהמבקש את העמלה בגין קבלת הכספים לחשבון המט"ח, מהווה הודאת בעל דין מצד הבנק, כי כספי ההעברה הבנקאית דנו התקבלו בחשבון המט"ח ביום זה, בהתאם ליום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר.
25. בהתאם לכך, הבנק היה צריך לזכות את חשבון המט"ח בסכום המדובר לפי הערך של יום ה- 20.2.2007, בו הוא גבה מהמבקש את העמלה בגין קבלת מט"ח מחו"ל. אך כאמור לעיל הבנק לא עשה כן, ומסיבה שאינה נראית לעין, זיכה את חשבון המט"ח בסכום המדובר רק ביום ה- 22.2.2007.
26. ביום 2.5.2007 נעשתה העברה בנקאית נוספת מחשבון לקוח של המשרד בחו"ל לחשבון המט"ח בסך של \$2,500.
- ❖ העתק דפי אישור ההעברה הבנקאית מיום 2.5.2007 מטעם הלקוח, מצ"ב לתצהיר התומך בבקשה זו כנספת ו'-21, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
27. סכום הכסף הנ"ל התקבל בחשבון המט"ח ביום 10.5.2007, לפי הערך של אותו היום.
- ❖ העתק דף הפירוט מטעם הבנק, שמאשר את קבלת הכסף בחשבון המט"ח ביום 10.5.2007 לפי הערך של אותו היום, מצ"ב לתצהיר התומך בבקשה זו כנספת ז', ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

28. חרף העובדה שהבנק מצהיר עליה בדף הפירוט מטעמו (נספח ז' לעיל), כי ההעברה הבנקאית בסך \$2,500 התקבלה בחשבון המט"ח ביום 10.5.2007, הבנק מצא לנכון לזכות את חשבון המט"ח של המבקש בסכום זה רק 3 ימי ערך (!) לאחר מכן, לפי יום ערך 15.5.2007.
29. גם הפעם מונע הבנק את זיכוי חשבון המט"ח לפי הערך של יום קבלת הכספים המקורי, וגורף רווח לכיסו, תוך שהוא גורם למבקש להפסד של ימי ערך!
- ❖ העתק דף פירוט ההעברה הבנקאית הנ"ל מטעם הבנק, מצ"ב לתצהיר התומך בבקשה זו כנספח ח', ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
30. התנהלות זו של הבנק חזרה על עצמה גם בהעברה בנקאית בסך \$1,837.5 שנעשתה לחשבון המט"ח מחשבון לקוח בחו"ל ביום 31.7.2007, לפי יום ערך ה- 2.8.2007.
- ❖ העתק דף אישור ההעברה הבנקאית מטעם בנק UBS בציריך, שוויץ, מצ"ב לתצהיר התומך בבקשה זו כנספח ט', ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
- ❖ העתק דף פירוט מטעם הבנק, שמאשר את נתוני ההעברה הבנקאית כאמור לעיל, מצ"ב לתצהיר התומך בבקשה זו כנספח י', ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
31. בהתאם לרישומי הבנק, חשבון המט"ח לא זוכה בסכום ההעברה הבנקאית הנ"ל (שהתקבלה בחשבון המט"ח כבר ביום 31.7.2007) לפי יום הערך המבוקש, דהיינו יום ה- 2.8.2007, אלא רק מספר ימים לאחר מכן לפי ערך יום 6.8.2007.
- ❖ העתק דו"ח מטעם הבנק "עסקה כספית במטבע חוץ", שמציג את הפער בין יום הערך המבוקש ליום ערך זיכוי חשבון המט"ח, מצ"ב לתצהיר התומך בבקשה זו כנספח יא', ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
32. גם כאן גרם הבנק למבקש להפסד של 2 ימי ערך בהם כספי ההעברה כבר הגיעו לידי הבנק לפי יום הערך המבוקש, אך לא הועברו לחשבון המט"ח של המבקש.
33. דפוס ההתנהגות של הבנק שהובא לעיל הינו ברור; מיום קבלתו את כספי ההעברה הבנקאית מחו"ל מעכב הבנק את כספי ההעברה בידיו למשך מספר ימים, בטרם הוא מזכה את חשבון המט"ח אליו נעשתה אותה העברה בנקאית.
34. מכיוון שכספי ההעברה הבנקאית כבר הגיעו לידי הבנק, הרי שבדרך זו של הימנעות מזיכוי חשבון המט"ח באותו היום בו הם התקבלו, הבנק נהנה מפרותיהם של אותם כספים, עד לרגע שהוא יחליט להפקידם בחשבון המט"ח.
35. ויודגש, התנהגות זו של הבנק דינה למעשה כדין גביית עמלה נוספת מהמבקש בגין קבלת כספי העברה בנקאית מחו"ל לחשבון המט"ח, וזאת מעבר לעמלה הקבועה לעניין זה, שכאמור כבר נגבתה על-ידי הבנק מחשבון העו"ש של המבקש (נספח ה' לעיל).
36. כפי שיורחב עוד להלן, "עמלה נוספת" זו אינה מופיעה בתעריפון העמלות של הבנק, וזאת בניגוד לחובתו של הבנק להציג ללקוח מידע על עמלות ותשלומים אחרים הקשורים לשירות שמעניק הבנק, ובניגוד לקבוע בסעי' 9 לחוזה ההתקשרות, לפיו ההוצאות והעמלות שייגבו מבעל חשבון בבנק יהיו בהתאם למפורט "בתעריפון הבנק כפי שיהיה מעת לעת".

ד. עילה

37. חוק התובענות הייצוגיות, המכיר בחשיבות התובענה הייצוגית ותפקידיה המשמעותיים ליחיד כמו גם לחברה כולה, הרחיב את העילות בגינן ניתן להגיש תובענה ייצוגית.
38. כך, במידה והתקיימו שאר התנאים הקבועים בחוק התובענות הייצוגיות, ניתן כיום להגיש תובענה ייצוגית בגין עילות שונות, על-פי חוקים שונים, כל עוד מדובר בתביעה שעניינה אחד מהמקרים המוגדרים בתוספת השניה לחוק זה.
39. כאמור לעיל, עניינינו נכנס לקטגוריה המוגדרת בסעיף 3 לתוספת השניה:
- ”3. תביעה נגד תאגיד בנקאי, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו.”**
40. להלן נסקור את העילות שנוצרו בעניינינו, במסגרת הקשר בין המבקש כלקוח, למשיב כ”תאגיד בנקאי”, בהתאם לקבוע בחוק התובענות הייצוגיות.

הבנק הפר את חוזה ההתקשרות עם המבקש

41. המבקש יטען, כי במעשיו ו/או במחדליו של הבנק שפורטו לעיל, הפר הבנק את חוזה ההתקשרות עם המבקש ועם יתר חברי הקבוצה, בהתאם לקבוע בחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל”א-1970;
42. זיכוי חשבון המט”ח על-ידי הבנק שלא לפי היום בו התקבלו כספי ההעברה הבנקאית בבנק או לפי יום הערך שנקבע על-ידי הבנק המעביר, אלא רק מספר ימים לאחר מכן, מהווה הפרה מצד הבנק של תנאי מכללא לחוזה ההתקשרות בין הצדדים, לפיו הבנק מנהל את חשבון הלקוח כהלכה, ומחייב ומזכה את החשבון בהתאם למועד בו התקבלו הכספים בבנק או לפי יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר.
43. בהימנעותו של הבנק מזיכוי חשבון המט”ח של המבקש בסכומי ההעברות הבנקאיות הנ”ל ביום בו הם התקבלו בבנק או לפי יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, כך שהמבקש לא יכול היה ליהנות מכספים אלה ומפרותיהם במשך מספר בלתי מבוטל של ימים, הפר הבנק את סעי’ 18.4 לחוזה ההתקשרות לפיו יוכל המבקש למשוך את כספי ההעברה הבנקאית מחשבון המט”ח שבבעלותו לאחר קבלתם הסופית בבנק.
44. בהתנהגותו האמורה הפר הבנק גם את סעי’ 9 לחוזה ההתקשרות, לפיו יחויב המבקש בעמלות לפי הקבוע בתעריפון הבנק, שכן ההפסד שנגרם לבעל חשבון המט”ח בעניינינו הינו למעשה עמלה נוספת בה הוא מחויב על-ידי הבנק בגין העברה בנקאית מחו”ל לחשבון המט”ח, כאשר עמלה נוספת זו אינה קבועה בתעריפון.

הבנק התעשר שלא כדין

45. מכל האמור לעיל עולה בבירור, כי עיכוב כספי העברה בנקאית מחו”ל בידי הבנק, כך שחשבון המט”ח של המבקש, ושל יתר חברי הקבוצה, לא זוכה בסכומי ההעברה הבנקאית ביום קבלתם בבנק או ביום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, אלא רק מספר ימים מאוחר יותר בנסיבות שתוארו לעיל, נעשה על-ידי הבנק שלא כדין וללא אסמכתא חוקית.

46. התנהגותו זו של הבנק הביאה לכך שהוא נהנה מכספי ההעברות הבנקאיות מחו"ל ותשואתם במשך מספר בלתי מבוטל של ימים, עד שהוא מצא לנכון להעבירם לחשבון המט"ח אליו הם יועדו. בדרך זו גרף הבנק לכיסו רווח בלתי מבוטל בהיקף של מיליוני שקלים, והתעשר שלא כדין. לפיכך על הבנק להחזיר למבקש ולחברי הקבוצה התעשרות זו, בין השאר, לאור הוראות סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979, הקובע:

"מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן: "הזוכה") שבאו לו מאדם אחר (להלן: "המזכה"), חייב להשיב למזכה את הזכייה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שווייה".

הבנק הפר את הוראות חוק הבנקאות

47. בנוסף יטען המבקש, כי התנהגות הבנק שתוארה לעיל מהווה גם עוולה בניגוד לסעי' 5 ו-5א' לחוק הבנקאות, שקובעים חובת גילוי נאות של הבנק כלפי הלקוח וחובת מסירת מידע על עמלות.

48. סעי' 5 לחוק הבנקאות מטיל על התאגיד הבנקאי חובת גילוי נאות כלפי הלקוח של כל המידע הרלוונטי לגבי עלות השירות, וזאת על-פי שיקול דעתו של נגיד בנק ישראל.

"5. גילוי נאות

(א) הנגיד רשאי, לאחר התייעצות עם הועדה המייעצת ובאישור שר האוצר, לקבוע בכללים חובה על תאגידים בנקאיים, לפי הפירוט והדרך שנקבעו בהם -

(1) לגלות ללקוחותיהם כל פרט מהותי לגבי תכנון, היקפו, תנאיו ומחירו של שירות שהם נותנים והסיכונים הכרוכים בו ;

(2) לציין פרטים מסויימים בכל פרסום שלהם בדבר שירותיהם ;

(3) ליתן ללקוחותיהם, במועדים קבועים, דוחות על שירותים הניתנים להם ולציין בהם פרטים מסויימים ;

(ב) היה לנגיד יסוד סביר להניח כי הדבר דרוש למניעת הטעיה כאמור בסעיף 3 או פגיעה בלקוח כאמור בסעיף 4, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם הועדה המייעצת ובאישור שר האוצר, לחייב בכללים תאגידים בנקאיים לערוך הסכם בכתב עם הלקוח, לציין בהסכם את הפרטים שנקבעו בכללים ולמסור ללקוח העתק חתום של ההסכם. הנגיד רשאי לקבוע בכללים גם את הגודל המזערי ואופן הכתיבה של האותיות שבהסכם, כולן או חלקן."

49. הנגיד עשה שימוש בסמכות שניתנה לו בסעי' 5 לעיל, וקבע במסגרת כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992 (להלן: "הכללים") את חובת ציונם של מחירי העמלות, כמו גם חובת פרסומן במקום בולט בסניפי הבנק. זאת למען ידע כל לקוח את גובה העמלות המדויק אשר ייגבה ממנו עבור השירותים השונים שיקבל.

"26. עמלות

(א) תאגיד בנקאי יציג בסניפיו, במקום בולט לעין, מידע על סכומי עמלות או שיעורן, תשלומים אחרים הקשורים לשירות, וכן הטבות או הנחות הניתנות שלא על פי הסכם ספציפי (להלן – התעריפון המלא).

(ב) תאגיד בנקאי יציג בסניפיו, במקום בולט לעין, לוח עמלות לשירותים עיקריים כמפורט בתוספת ד'.

...

(ט) תאגיד בנקאי שיש לו אתר אינטרנט יפרסם את התעריפון המלא ואת לוח העמלות לשירותים עיקריים באתר האינטרנט.

50. תוספת ד' המצורפת לכללים, הנה לוח עמלות לשירותים עיקריים. בתוספת זו, קובע הנגיד מהם השירותים העיקריים, אשר חובה על התאגיד הבנקאי להציג במקום בולט בסניפיו ובאתר האינטרנט שלו (אם קיים). וזאת, מעבר לחובה הברורה לכלול עמלות אלה גם בתעריפון המלא. בפירוט השירותים העיקריים נכלל, בין היתר, השירות של "העברת מט"ח מבנקים בארץ, מחו"ל לחו"ל", כשירות עיקרי שעל הבנק להציג את העמלה שהוא גובה בגינו.

51. בנוסף לחובה הכללית לגילוי נאות המוטלת על הבנק מכוחו של חוק הבנקאות, הרי שבכל הנוגע לגביית עמלות בגין שירותים עיקריים (אליהם כאמור משתייכת עמלה בגין העברת מט"ח מבנקים מחו"ל), קיימת הוראת חוק ספציפית בחוק הבנקאות, הקובעת חובה מיוחדת, למסירת מידע לגביהן. המדובר, בהוראת סעיף 5א לחוק, הקובעת כך:

"(א) מבלי לגרוע מהוראות סעיף 5, תאגיד בנקאי ימסור ללקוחותיו מידע בכתב על סכומי העמלות או על שיעור העמלות שהוא גובה בשל שירות שהנגיד קבע בכללים לפי סעיף 5 שהוא שירות עיקרי (בסעיף זה - שירות עיקרי); המידע יימסר בהתאם להוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג).

(ב) מידע כאמור בסעיף קטן (א), שאינו מתייחס ללקוח מסוים, יוצג במקום בולט לעין בכל סניפיו של התאגיד הבנקאי, וכן, אם התאגיד הבנקאי מאפשר ללקוחותיו לקבל הודעות באמצעות מחשב - יימסר גם באמצעות המחשב"

".....

52. המחוקק אם כן, הוציא מידיו של הנגיד את שיקול הדעת בדבר גילוי נאות של עמלות שירותים עיקריים. הוא קבע מפורשות בחוק, ומבלי לגרוע מהוראות סעיף 5, כי בכל הנוגע לעמלות שירותים עיקריים (כמפורט בתוספת ד' לכללים), חלה על הבנק חובה מוגברת לגילוי מלא, נאות ומהימן.

53. בחינת הדין המפורט לעיל אל מול התנהלותו של הבנק במקרה שלנו, מובילה למסקנה הבלתי נמנעת, כי בהתנהגותו הפר הבנק את הוראות חוק הבנקאות.

54. התנהלות הבנק בעניינינו גורמת לבעל חשבון המט"ח, באופן קבוע, הפסד כספי בדמות של אובדן ימי ערך יקרים בהם הבנק מעכב את כספי ההעברה הבנקאית בידיו ומתעשר על חשבון אותו לקוח, כך שהבנק גובה למעשה עמלה נוספת בגין העברת מט"ח מחו"ל (להלן: "העמלה הנוספת").

55. הבנק אומנם מפרט בתעריפון את העמלה הקבועה שהוא גובה בגין העברת מט"ח מבנקים מחו"ל (ראה נספח ה' לעיל), אך לעומת זאת אין כל אזכור בתעריפון לעמלה הנוספת שהבנק גובה בגין שרות זה.

❖ העתק דף מאתר האינטרנט של הבנק שמראה כי תעריפון הבנק מציין רק את העמלה הקבועה הנגבית בגין העברת מט"ח מחו"ל ללא ציון העמלה הנוספת, מצ"ב לתצהיר התומך בבקשה זו **כנספת יב'**, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

56. לאור הדין המפורט לעיל ברי, כי בהתנהלותו הפר הבנק את הוראות סעיפים 5 ו- 5א לחוק הבנקאות, שכן בניגוד לחובתו על-פי חוק הבנקאות והכללים, הבנק אינו מציין בתעריפון הבנק את העמלה הנוספת שהוא גובה בגין העברת מט"ח מחו"ל.

ו. התקופה אליה מתייחסת התובענה

57. התובענה שבכותרת מתייחסת לתקופה של **שבע השנים שקדמו להגשתה**.

ז. הקבוצה המיוצגת המוצעת

58. המבקש מבקש לשמש תובע ייצוגי של כלל בעלי חשבונות המט"ח בבנק בתקופת התביעה, אשר בדומה אליו, נעשתה לחשבונם העברה בנקאית מחו"ל, והבנק לא זיכה את חשבונם בהתאם ליום בו התקבלו כספי אותה העברה בנקאית בבנק או בהתאם ליום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר (להלן: "הקבוצה").

ח. הנזק

59. כתוצאה ממעשיו ו/או מחדליו של הבנק, סבל המבקש, וכן כל אחד מחברי הקבוצה, נזק ממון.
60. נזק הממון אשר נגרם לכל אחד מחברי הקבוצה, כולל המבקש, בתקופה הרלבנטית, הינו תוצאה של עיכוב כספי ההעברות הבנקאיות מחו"ל בידי הבנק, שלא זיכה את חשבון המט"ח אליו יועדה ההעברה לפי יום הערך בו התקבלו הכספים הללו בבנק, אלא רק מספר ימים לאחר מכן, בניגוד לכל דין.
61. לצורך חישוב הנזק של כל אחד מחברי הקבוצה, יש להציב את הנתונים הרלוונטיים בנוסחה אריתמטית פשוטה כדלקמן:

$$\text{הנזק} = (\text{מס' ימי הערך בהם הבנק עיכב בידי את כספי ההעברה הבנקאית}) \times (\text{שער הדולר ביום קבלת כספי ההעברה בבנק}) \times \text{סך ההעברה הבנקאית}$$

365 ימים בשנה

62. לחילופין, לצורך חישוב הנזק של כל אחד מחברי הקבוצה, יש להציב את הנתונים הרלוונטיים בנוסחה דלעיל, ובמקום ריבית פיגורים לחשב את הנזק לפי **ריבית על חריגה ממסגרת אשראי בחשבונות ח"ד**, הנהוגה בבנק.

63. לחילופי חילופין, לצורך חישוב הנזק של כל אחד מחברי הקבוצה, יש להציב את הנתונים הרלוונטיים בנוסחה דלעיל, ובמקום ריבית פיגורים לחשב את הנזק לפי **ריבית בגין איחור בהעברת כספים במערכת הבנקאית**, כפי שנקבעה ע"י החשב הכללי.

64. לחילופי חילופי חילופין, יש לחשב את סכום ההשבה בהתאם להתעשרות שלא כדין של הבנק, בחישוב לפי שיעור התשואה שהבנק השיג על ההון העצמי שלו שעומד על 17% בשנה.

65. בהתאם לכך, סה"כ נזק הממוון הישיר שנגרם למבקש בעקבות מעשיו ו/או מחדליו של הבנק שפורטו לעיל, הינו 154.9 ש"ח, וזאת לפי הפירוט דלהלן:

$50,000 * 4.18 * 12.25\%$	=	140.3 ש"ח
<hr/>		
365		
$2,500 * 3.95 * 11.75\%$	=	9.5 ש"ח
<hr/>		
365		
$1,837.5 * 4.30 * 11.75\%$	=	5.1 ש"ח
<hr/>		
365		
		<hr/>
סה"כ		<u>154.9 ש"ח</u>

66. לחילופין, סה"כ הנזק שנגרם למבקש בחישוב לפי ריבית על אשראי חריג הינו 154.9 ש"ח.

67. לחילופין חילופין, סה"כ הנזק שנגרם למבקש בחישוב לפי ריבית בגין איחור בהעברת כספים במערכת הבנקאית, כפי שנקבעה ע"י החשב הכללי, הינו 129.5 ש"ח.

68. יצוין, כי לאור התנהלות הבנק שפורטה לעיל, הרי שבמהלך תקופת התביעה היו מקרים נוספים בהם נגרם למבקש נזק כתוצאה מעיכוב שלא כדין על-ידי הבנק של כספי העברות בנקאיות מחו"ל לחשבון המט"ח. מטבע הדברים, פרטי מקרים אלה אינם מצויים בידי המבקש, ועל כן יובהר, כי אין בתביעה זו משום וויתור של המבקש על יתרת הנזק שנגרם לו עקב מעשיו ו/או מחדלי הבנק כמפורט לעיל.

ט. סעדים

69. אשר על כן, התבקש בית המשפט הנכבד ליתן למבקש ולכל אחד מחברי הקבוצה סעדים שונים שפורטו בכתב התביעה שבכותרת, ובין השאר:

69.1. צו המצהיר כי עיכוב כספי ההעברה בנקאית מחו"ל בידיו של הבנק, כך שהבנק אינו מוכה את חשבון המט"ח לפי היום בו התקבלו כספי ההעברה הבנקאית בבנק או לפי יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, כמתואר לעיל, נעשה שלא כדין.

69.2. צו האוסר על הבנק להוסיף ולהימנע מזיכוי חשבון המט"ח בכספי העברה בנקאית מחו"ל לפי יום קבלת כספי ההעברה בבנק או יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, כפי שפורט בהרחבה לעיל.

69.3. צו המחייב את הבנק לשלם לכל אחד מחברי הקבוצה פיצוי בגין הנזק שנגרם להם במהלך תקופת התובענה, בהתאם לחישוב הנזק שפורט לעיל, כשהם נושאים ריבית חוקית, כאמור בסעיף 2 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א - 1961, או כשהם צמודים ונושאים ריבית חוקית כאמור בסעיף 3א' לחוק הנ"ל, לפי הגבוה מביניהם.

69.4. לחילופין, צו המחייב את הבנק להשיב לכל אחד מחברי הקבוצה את סכומי הפיצוי שמהווים את התעשרותו של הבנק שלא כדין, כמפורט בפרק ח' לעיל, וזאת החל מיום 21.10.2007 עד ליום מתן פסק הדין, כשהם נושאים ריבית חוקית כאמור בסעיף 2 לחוק

פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א - 1961, או כשהם צמודים ונושאים ריבית חוקית (כאמור בסעיף 3א' לחוק הנ"ל), לפי הגבוה מביניהם.

69.5. סעדים נוספים לעניין מתן חשבונות ותשלום שכר טרחת עורך דין.

י. הנימוקים המצדיקים אישור ניהול התובענה כתובענה ייצוגית

70. כאמור לעיל, ביום 12.3.2006 נכנס לתוקף חוק התובענות הייצוגיות, אשר על-פי הקבוע בסעיף 45 לחוק, חל על בקשה זו.

71. החוק נפתח עם הגדרת מטרתו בסעיף 1 לחוק. בחירת הניסוח של סעיף המטרה, כפי שמובא להלן, מדברת בעד עצמה, ומעידה על הכרת המחוקק בחשיבותה של התובענה הייצוגית, הן מבחינתו של היחיד אשר ככזה מתקשה לעיתים לקבל את יומו בבית המשפט, והן מבחינת הציבור כולו, שכן אלמנט ההרתעה הנלווה לתובענה הייצוגית, יביא לאכיפת דין יעילה יותר.

"1. מטרתו של חוק זה לקבוע כללים אחידים לענין הגשה וניהול של תובענות ייצוגיות, לשם שיפור ההגנה על זכויות, ובכך לקדם בפרט את אלה:

(1) מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים;

(2) אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו;

(3) מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין;

(4) ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות."

72. מסעיף המטרה ניתן גם ללמוד על כוונתו הברורה של המחוקק להרחיב את השימוש בכלי המשפטי של תובענה ייצוגית. ניתן למצוא ביטוי לכוונה זו גם בתוספת השניה לחוק, אשר מרחיבה את העילות בגינן ניתן להגיש תובענה ייצוגית, והמבטלת הלכה למעשה את העילות המצומצמות יותר, אשר היו קיימות עובר לחקיקת החוק, בחיקוקים ספציפיים.

73. נציג להלן את הוראות החוק והפרמטרים הקבועים בו לאישור תובענה כייצוגית. סקירה זו תראה, כי התביעה שבכותרת, אשר במסגרתה מוגשת בקשה זו, עומדת בדרישות החוק לאישור תובענה כייצוגית.

74. סעיף 3(א) לחוק קובע, כי הגשת תובענה ייצוגית לא תוגש אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה לחוק, או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית. כאמור לעיל, עילת התובענה דנן, נכנסת בגדרו של סעיף 3 לתוספת השניה לחוק:

"3. תביעה נגד תאגיד בנקאי, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו."

ובכך עומדת בתנאי הקבוע בסעיף 3 הנ"ל.

75. סעיף 4(א) לחוק מפרט את הרשאים להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית, ובין היתר קובע, כי:

"4. (א) אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן:

(1) אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה;

76. העובדות המשמשות יסוד לתובענה כפי שפורטו לעיל, פשוטות, ברורות ואינן שנויות במחלוקת כלל. הן משותפות לכלל חברי הקבוצה, מאחר והעובדות היוצרות עילות אלה, מתייחסות כולן לבנק ולמעשיו ואין ביסודות העילות כל מאפיין אישי.
77. הוא הדין בשאלות המשפטיות, אשר עשויות להתעורר בתיק זה, כולן נוגעות לבנק, למעשיו ומחדליו, וככאלה הן אינן נושאות כל מאפיין אישי ייחודי לאחד מחברי הקבוצה והן משותפות לכל חברי הקבוצה.
78. מכל האמור לעיל עולה, כי כל השאלות המהותיות, הן של עובדה והן של משפט, הן משותפות לכלל חברי הקבוצה ללא יוצא מן הכלל.
79. כמו כן, עונה המבקש על ההגדרה הקבועה ברישא סעיף 4 לעיל, שכן המבקש (התובע) נמנה עם הקבוצה, באשר הוא נפגע ישירות ממעשיו ומחדליו של הבנק (הנתבע), ולפיכך, הינו בעל עילה בתביעה שבכותרת.
80. פירוט המעשים ו/או המחדלים של הבנק בבקשה זו, כמו גם בכתב התביעה שבכותרת, והשלכותיהם על המבקש עונה על הקבוע בסעיף 4(ב) לחוק:

”(ב) לענין סעיף זה, כאשר אחד מיסודות העילה הוא נזק –

(1) בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)(1) – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק;”

81. לא זאת אף זאת, בתמיכת פירוט הנזק בבקשה זו במסמכים רלבנטיים, הצליח המבקש להראות אף מעבר לרף ה”לכאורה”, כי נגרם לו נזק כתוצאה מהתנהגות הבנק.
82. לאור האמור בסעיף הנוגע לסכום הנזק, ניתן לקבוע, כי גם שאלת כימות הנזק הספציפי, שנגרם למבקש ולכל מעוניין מהקבוצה, הינו סכום קצוב ואחיד שניתן להגיע אליו בדרך אריתמטית פשוטה, כמפורט לעיל. לפיכך לא יקשה על בית המשפט להכריע וליתן למבקש ולכל מעוניין את הפיצוי או ההשבה המדויקים על פי נוסחא אריתמטית, שתקבע מראש על ידי בית המשפט.
83. על-פי סעיף 3(ב) לחוק, הגשת תובענה ייצוגית טעונה אישור של בית המשפט, כאשר סעיף 8(א) לחוק, קובע את הפרמטרים אשר בהתקייםם רשאי בית המשפט לאשר תובענה ייצוגית כאמור. וזוהי לשון הסעיף:

”8. (א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;**
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;**
- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג**

**וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער
על החלטה בענין זה;**

**(4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג
וינוהל בתום לב."**

84. במידה ובית המשפט הנכבד ימצא כי נתמלאו כל ארבעת התנאים הנ"ל, רשאי הוא לקבוע כי התובענה אשר הונחה על שולחנו אכן ראויה להתברר כתובענה ייצוגית, ויפתח את שערי היכל התובענות הייצוגיות לצורך המשך בירורה.
85. בשלב בו אנו מצויים כעת, הוא שלב אישור התובענה כייצוגית, כל אשר צריך לעמוד לנגד עינינו היא שאלת עמידתה או אי עמידתה של התובענה הנטענת להיות ייצוגית, בארבעת תנאי סעיף 8(א). הא ותו לא. להלן נראה, כי התובענה דנן עומדת בתנאי סעיף 8(א) לחוק. מחמת חשיבותו של התנאי המצוי בסעיף 8(א)(1), הקשור לנטל הוכחת עילות התובענה בשלב אישורה כתובענה ייצוגית, נדון בו בסעיף נפרד מיד לאחר דיונונו בשאר הסעיפים.
86. **הכרחיות התובענה הייצוגית** - בשל הסכום הנמוך יחסית של תביעתו האישית של המבקש (התובע) ושל כל מעוניין בנפרד, ובשל המספר הרב של התובעים הפוטנציאליים, ברור כי תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת ביותר להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין. ניתן לראות בעליל, כי לתובע הבודד אין זה כלכלי להגיש תביעה כ"ל לבדו, וכי לא ייעשה כן. במקרה זה ברור אפוא, כי תובענה ייצוגית היא הדרך הנכונה והראויה ביותר להוציא את הצדק לאור, ולפצות את המעוניינים על הנזק שנגרם להם כתוצאה מהתנהגותו של הבנק (הנתבע), כפי שתוארה לעיל.
87. **תום לב** - התובענה מוגשת על ידי הנפגע הישיר ממעשיו ו/או ממחדליו של הבנק. מטרתו היחידה של המבקש (התובע) הינה פיצוי בגין הנזק שנגרם לו, כלקוח של הבנק, בעקבות התנהגות הבנק, שכללה הפרת חוזה ההתקשרות עימו, הפרת חובות הבנק לפי סעי' 5 ו-5א לחוק הבנקאות, והתעשרותו של הבנק שלא במשפט.
88. **המבקש (התובע) מייצג ומנהל בדרך הולמת את ענייני הקבוצה** - כאמור לעיל, המבקש נמנה עם הקבוצה, הוא נפגע ישירות מהתנהגות הבנק, ולכן ניתן לומר בפה מלא, כי "קיים יסוד סביר להניח" (בלשון החוק), ואף מעבר לכך, שהמבקש הוא הגורם שייצג וינהל את ענייני כלל חברי הקבוצה בצורה הטובה ביותר ובדרך הולמת.
89. **סעיף 8(א)(1) לחוק - נטל הוכחת עילות התביעה בשלב הבקשה לאישור התובענה כייצוגית**
- 89.1. חשוב לציין כבר בשלב זה, כי כל תכליתו של הדיון בשאלת נטל הראיה, בשלב זה של אישור התובענה כתובענה ייצוגית, הינה לסייע לבית המשפט באומדן סיכוייה של התביעה להתברר בסופו של יום לטובת הקבוצה, כנדרש בסעיף 8(א)(1) לחוק.
- 89.2. במידה ויעלה בידינו לשכנע את בית המשפט הנכבד, כי קיים סיכוי סביר שהתובענה תתברר בסופו של יום לטובת התובעת, תיסלל, כמעט במלואה, הדרך לאישור התובענה כתובענה ייצוגית. שכן, התובענה עומדת אף ביתר תנאי סעיף 8(א), כפי שפורט לעיל.
- 89.3. על כן, נבקש להראות כי קיימת אפשרות סבירה שהשאלות המהותיות (העובדתיות והמשפטיות), כפי שהוצגו בהרחבה לאורך בקשה זו, יוכרעו בתובענה הייצוגית לטובת הקבוצה, כנדרש בסעיף 8(א)(1) הנ"ל.

89.4. ראשית יש לדעת, מהו נטל השכנוע המונח על כתפי התובע בתביעה ייצוגית, לשכנע את בית המשפט הדין בעניינו כי תביעתו עומדת בתנאי סעיף 8(א)(1)?

89.5. לשון הסעיף נוקטת במילים: **"ויש אפשרות סבירה"**. כבר מלשון הסעיף ברור, כי התובע אינו צריך להוכיח בוודאות את טענותיו העובדתיות והמשפטיות, אלא ברמת שכנוע פחותה בהרבה מזו.

89.6. יפים לעניין זה דבריה של כב' השופטת ט. שטרסברג – כהן, בע"א 2967/95 מגן וקשת נ' טמפו תעשיות בע"מ, פ"ד נא(2) 312, אשר מתייחסים לסעיף 54 ב לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, הכולל גם הוא את הביטוי **"אפשרות סבירה"** לעניין הוכחת סיכויי התביעה. בנסותה לקבוע נוסחה ראויה למידת ההוכחה הנדרשת בשלב אישור התובענה כייצוגית מתוך סקירת הפסיקה הקיימת, מסכמת כב' השופטת וקובעת, כי:

"עוד עולה מאותם פסקי דין כי בשאלת מידת ההוכחה, לא מסתמנת בהם תשובה אחידה. יש מי שסובר כי על התובע לשכנע את בית המשפט בקיומם של 'סיכויים טובים להצליח בתובענה'; אחרים דרשו 'סיכויים סבירים'; ואחרים, 'מידת שכנוע גדולה מזו הדרושה למבקש סעד לצו ארעי'".

כב' השופטת שטרסברג-כהן מוסיפה באותו פסק דין, כי:

"אין להעמיד דרישות מחמירות מדי, לענין מידת השכנוע, משום שאלה עלולות להטיל על הצדדים ועל בית המשפט עומס יתר בבירור הנושא המקדמי, דבר העלול לגרום להתמשכות המשפט, לכפילות בהתדיינות ולרפיון ידים של תובעים ייצוגיים פוטנציאליים. את כל אלה יש למנוע על ידי קריטריון מאוזן בנושא נטל ומידת ההוכחה הנדרשים מהתובע הייצוגי, שמצד אחד שלא יפטור אותו מחובת שכנוע ומצד שני לא יטיל עליו נטל כבד מדי."

89.7. ניתן ללמוד מעיקרון כללי זה, אותו התווה בית המשפט העליון ואשר מצא בהמשך את ביטויו בחוק, כי אין להחמיר יתר על המידה עם התובע בשלב אישור תביעתו כייצוגית. אלא, על מידת ההוכחה להיות כזו שמחד, לא תפתור את התובע כליל בשלב מקדמי זה מהוכחת טענותיו (אשר כזכור עוד תדרושנה הוכחה משמעותית בהמשך הדרך), ומאידך, לא תטיל עליו נטל כבד מדי עד כדי רפיון ידיו, שכן בזאת נמצאנו מסכלים את כוונת המחוקק.

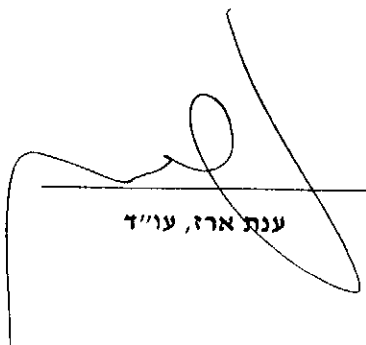
89.8. ההגיון בעקרון זה הינו רב, שכן על ידי שימוש בעקרון זה, מונחה בית המשפט שלא לגדוע באיבו כל ניסיון לעשות שימוש בכלי האכיפה הפרטית היעיל ביותר, הוא התובענה הייצוגית. בייחוד נכון הדבר בתביעות ייצוגיות כדעסקינן, המוגשות בקשר לעניינים שבין לקוח לתאגיד בנקאי בעילה של הפרת חוזה ו/או הפרת הוראות חוק הבנקאות, שכן תובענות ייצוגיות כגון דא, הינן הכלי היעיל ביותר לאכוף על גופים פיננסיים אדירים כגון בנקים, שהינם בעלי השפעה מכרעת על חיי המסחר וחיי הפרט, את הדרישה לקיום התחייבויותיהם ולאי ניצול כוחם לרעה כלפי היחיד הניצב מולם במצב של פערי כוחות עצומים.

89.9. העמדת דרישות סף מחמירות מדי בשלב מוקדם כל כך של הליך בירור התובענה, תסכל את מגמתו של המחוקק, המאפשרת שימוש נרחב יותר במכשיר התובענה הייצוגית, ואשר באה לידי ביטוי כאמור בחוק תובענות ייצוגיות שהתקבל זה לא מכבר. על פי מגמתו זו של המחוקק, כאמור, יש להקנות לציבור מכשיר פרטי, בעל משמעות אכיפה אמיתית ורצינית שיהיה בו כדי להגן על זכויותיהם אל מול בעלי הממון והשררה.

- 89.10. בבואנו ליישם את העיקרון דלעיל בענייננו, דומה כי אין צורך בהחלה קיצונית שלו כלל וכלל. זאת מן הסיבה, כי כפי ששזור לאורך כל הבקשה הנ"ל, הטענות העובדתיות והמשפטיות שבענייננו מבוססות אף מעבר לנדרש בשלב זה, ומנוסחות באופן ברור ונהיר.
- 89.11. וזאת יש להדגיש, כי גם אם נחיל את מבחני הפסיקה השונים, שכאמור הינם בלתי אחידים, ונבחן לאורם את מידת הוכחת הטענות העובדתיות והמשפטיות בתובענה דנן, נמצא כי התובע (המבקש) הרים את נטל השכנוע אף לפי מבחנים אלה. זאת נעשה כאמור, לאור העיקרון הכללי שהוצג לעיל, בדבר אי הכבדת נטל השכנוע, בשלב מקדמי זה של אישור התובענה הייצוגית.
- 89.12. לא זאת אף זאת, דנן בעובדות פשוטות וברורות המדברות בעד עצמן; **הבנק עיכב בידי כספי העברות בנקאיות מחו"ל, ולא זיכה את החשבון אליו הועברו הכספים לפי יום קבלתם בנק או לפי יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר.** בהתנהגותו זו, הפר הבנק הן את חוזה ההתקשרות עם לקוחותיו והן את הוראותיו הברורות של חוק הבנקאות, תוך כדי גרימת נזק ממון למבקש ותוך כדי התעשרותו שלא במשפט.
- 89.13. לאור מוצקותן של הטענות המשפטיות והעובדתיות אותן הביא המבקש בבקשתו זו, כמו גם בתובענה שבכותרת, דומה כי אין כל ספק בכך שהורם נטל השכנוע הנדרש, אף לפי מבחני הפסיקה, ואף מעבר לכך. מידת ההוכחה בה הוכחו טענותיו של המבקש בתובענה שהגיש, ומידת חוזק טענותיו המשפטיות מצביעות, אפוא, על סיכוייה הטובים של התובענה, להתברר בסוף התהליך לטובת התובע והקבוצה המיוצגת על ידו.
90. בקשה זו נתמכת בתצהיר המבקש.

נוכח כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד, לאשר כי התובענה בתיק שבכותרת תתברר בדרך של תובענה ייצוגית בהתאם להוראות חוק התובענות הייצוגיות.

מן הדין ומן הצדק להיענות לבקשה.

ענת ארזי, עו"ד

21 אוקטובר, 2007

תצהיר

אני החתום מטה, עו"ד חיים מן ת.ז. 055130173, מרחוב תל חי 5, רעננה, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת בכתב, כדלקמן:

א. מבוא:

1. הנני עושה תצהירי זה בתמיכה לבקשה לאישור התובענה שהוגשה כנגד בנק הפועלים (להלן: "המשיב" או "הבנק") בתיק זה כתובענה ייצוגית.
2. העובדות המפורטות להלן, אם לא נאמר אחרת, ידועות לי מידיעתי האישית.

ב. התשתית העובדתית:

3. הנני שותף במשרד עורכי דין רב-חן מן (להלן: "המשרד"), ואזרח ישראל ותושב בה.
4. המשיב הינו בנק הפועלים בע"מ, המהווה "תאגיד בנקאי" כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ואשר בהתאם לפרסומיו באתר האינטרנט¹, הינו מתאגדי הבנקאות הגדולים בארץ.
5. ביום 4.3.2004 פתחתי עבור המשרד, ביחד עם שותפי למשרד, עו"ד רפאל רב חן, חשבון עו"ש ומט"ח בבנק, שמספרו 666881 (להלן: "חשבון המט"ח").
- ❖ העתק בקשה לפתיחת חשבון המט"ח (להלן: "חוזה ההתקשרות") מצ"ב כנספח א' לתצהיר זה, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
6. לפי סעי' 18.4 לחוזה ההתקשרות, זכאי בעל חשבון למשוך את הכספים בהם זוכה חשבונו בגין "שיקים, או שטרות לבטחון או לגוביינא במטבע ישראלי או במטבע חוץ" לאחר גבייתם הסופית והמוחלטת על-ידי הבנק, כלומר לאחר שכספים אלו נתקבלו באופן סופי בבנק.
7. ביום ה- 19.2.2007 ביצע לקוח של המשרד העברה בנקאית "SWIFT" של תשלום שכ"ט בסך \$50,000 מחשבוננו בבנק UBS בשוויץ לחשבון המט"ח, לפי יום ערך ה- 20.2.2007.
- ❖ העתק דף פירוט מטעם בנק הלקוח שמפרט את יום ביצוע ההעברה הבנקאית הנ"ל ואת יום הערך המבוקש לזיכוי חשבון המט"ח, מצ"ב כנספח ב' לתצהיר זה, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
- ❖ העתק דף פירוט מטעם הבנק שמציג את יום קבלת ההעברה הבנקאית הנ"ל בחשבון המט"ח ואת יום הערך המבוקש לזיכוי חשבון המט"ח בסכום ההעברה הנ"ל, מצ"ב כנספח ג' לתצהיר זה, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.
8. ההעברה הבנקאית בסך של \$50,000 הנ"ל התקבלה בחשבון המט"ח עוד באותו היום- 19.2.2007.
9. ואולם, הבנק לא פעל בהתאם לאמור ברשומותיו שלו, וכך למרות שהיה צריך לזכות את חשבון המט"ח לפי ערך יום ה- 20.2.2007, זיכה את חשבון המט"ח רק יומיים לאחר יום הערך המבוקש על-ידי הבנק המעביר, כלומר ב- 22.2.2007.
10. לפי דו"ח נוסף מטעם הבנק, שנושא את הכותרת "עסקה כספית במטבע חוץ" ומפרט את פרטי העברת המט"ח דנו, ניתן לראות בבירור כי הבנק זיכה את חשבון המט"ח בסך

ההעברה הבנקאית המדוברת רק ביום **22.2.2007**, למרות שלפי האמור באותו דף פירוט ממש, חשבון המט"ח היה צריך להיות מזוכה בסכום ההעברה, שכאמור התקבל בחשבון המט"ח כבר ביום 19.2.2007, לפי יום ערך של ה- **20.2.2007**.

❖ דו"ח מטעם הבנק "עסקה כספית במטבע חוץ", מצ"ב **כנספת ד'** לתצהיר זה, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

11. כלומר, רישומי הבנק עצמו מלמדים כי חשבון המט"ח זוכה לפי יום ערך שהינו למעשה 2 ימים תמימים **לאחר** שהתקבל הכסף בחשבון המט"ח בפועל.

12. יוצא אפוא, כי הפסדתי **2 ימי ערך** בהם כספי לא הפיק כל תשואה (לפחות לא עבורי).

13. יתרה מזאת, התכוונתי להשתמש בכספי ההעברה הבנקאית הני"ל לצורך כיסוי יתרת חובה בחשבון העו"ש של המשרד בבנק, והעיכוב שיצר הבנק בזיכוי חשבון המט"ח מנע ממני לעשות כן במשך מספר ימים יקרים, בהם חשבון העו"ש המשיך להיות ביתרת חובה של עשרות אלפי ₪, וצבר ריבית חח"ד בהתאם.

14. הבנק גבה את העמלה בגין קבלת ההעברה הבנקאית בחשבון המט"ח, בסך 183.01 ₪, מחשבון העו"ש כבר ביום ה- **20.2.2007**, למרות שחשבון המט"ח לא זוכה בסכום זה באותו היום, כי אם רק יומיים לאחר מכן, כאמור לעיל.

❖ העתק דף פירוט תנועות בחשבון העו"ש בתקופה הרלוונטית, מצ"ב **כנספת ה'** לתצהיר זה, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

15. לפי מיטב ידיעתי, הבנק היה צריך לזכות את חשבון המט"ח בסכום המדובר לפי הערך של יום ה- **20.2.2007**, בו הוא גבה ממני את העמלה בגין קבלת מט"ח מחו"ל. אך כאמור לעיל הבנק לא עשה כן, ומסיבה שאינה נראית לעין, זיכה את חשבון המט"ח בסכום המדובר רק ביום ה- **22.2.2007**.

16. ביום **2.5.2007** נעשתה העברה בנקאית נוספת מחשבון לקוח של המשרד בחו"ל לחשבון המט"ח בסך של **\$2,500**.

❖ העתק דפי אישור ההעברה הבנקאית מיום **2.5.2007** מטעם הלקוח, מצ"ב **כנספת ו'1-1** **2'** לתצהיר זה, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

17. סכום הכסף הני"ל התקבל בחשבון המט"ח ביום **10.5.2007**, לפי הערך של אותו היום.

❖ העתק דף הפירוט מטעם הבנק, שמאשר את קבלת הכסף בחשבון המט"ח ביום **10.5.2007** לפי הערך של אותו היום, מצ"ב **כנספת ז'** לתצהיר זה, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

18. חרף העובדה **שהבנק מצהיר עליה** בדף הפירוט מטעמו (**נספח ז'** לעיל), כי ההעברה הבנקאית בסך **\$2,500** התקבלה בחשבון המט"ח ביום **10.5.2007**, הבנק מצא לנכון לזכות את חשבון המט"ח בסכום זה רק **3 ימי ערך (!)** לאחר מכן, לפי יום ערך **15.5.2007**.

19. גם הפעם מונע הבנק את זיכוי חשבון המט"ח לפי הערך של יום קבלת הכספים המקורי, וגורף רווח לכיסו, תוך שהוא גורם לי להפסד של ימי ערך.

❖ העתק דף פירוט ההעברה הבנקאית הני"ל מטעם הבנק, מצ"ב **כנספת ח'** לתצהיר זה, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

20. התנהלות זו של הבנק חזרה על עצמה גם בהעברה בנקאית בסך **\$1,837.5** שנעשתה לחשבון המט"ח מחשבון לקוח בחו"ל ביום **31.7.2007**, לפי יום ערך ה- **2.8.2007**.

❖ העתק דף אישור ההעברה הבנקאית מטעם בנק UBS בציריך, שוויץ, מצ"ב כנספת ט' לתצהיר זה, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

❖ העתק דף פירוט מטעם הבנק, שמאשר את נתוני ההעברה הבנקאית כאמור לעיל, מצ"ב לתצהיר התומך בבקשה זו כנספת ז', ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

21. בהתאם לרישומי הבנק, חשבון המט"ח לא זוכה בסכום ההעברה הבנקאית הנ"ל (שהתקבלה בחשבון המט"ח כבר ביום 31.7.2007) לפי יום הערך המבוקש, דהיינו יום ה- 2.8.2007, אלא רק מספר ימים לאחר מכן לפי ערך יום 6.8.2007.

❖ העתק דו"ח מטעם הבנק "עסקה כספית במטבע חוץ", שמציג את הפער בין יום הערך המבוקש ליום ערך זיכוי חשבון המט"ח, מצ"ב כנספת יא' לתצהיר זה, ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

22. גם כאן גרם לי הבנק להפסד של 2 ימי ערך בהם כספי ההעברה כבר הגיעו לידי הבנק לפי יום הערך המבוקש, אך לא הועברו לחשבון המט"ח.

23. דפוס ההתנהגות של הבנק שהובא לעיל הינו ברור; מיום קבלתו את כספי ההעברה הבנקאית מחו"ל מעכב הבנק את כספי ההעברה בידי למשך מספר ימים, בטרם הוא מזכה את חשבון המט"ח אליו נעשתה אותה העברה בנקאית.

24. מכיוון שכספי ההעברה הבנקאית כבר הגיעו לידי הבנק, הרי שבדרך זו של הימנעות מזיכוי חשבון המט"ח באותו היום בו הם התקבלו, הבנק נהנה מפרותיהם של אותם כספים, עד לרגע שהוא יחליט להפקידם בחשבון המט"ח.

25. לפי ייעוץ משפטי שקיבלתי, התנהגות זו של הבנק הינה למעשה בבחינת גביית עמלה נוספת ממני בגין קבלת כספי העברה בנקאית מחו"ל לחשבון המט"ח, וזאת מעבר לעמלה הקבועה לעניין זה, שכאמור כבר נגבתה על-ידי הבנק מחשבון העו"ש של המשרד (נספח ה' לעיל).

26. הבנק אומנם מפרט בתעריפון את העמלה הקבועה שהוא גובה בגין העברת מט"ח מבנקים מחו"ל (ראה נספח ה' לעיל), אך לעומת זאת אין כל אזכור בתעריפון לעמלה הנוספת שהבנק גובה בגין שרות זה.

❖ העתק דף מאתר האינטרנט של הבנק שמראה כי תעריפון הבנק מציין רק את העמלה הקבועה הנגבית בגין העברת מט"ח מחו"ל ללא ציון העמלה הנוספת, מצ"ב כנספת יב', לתצהיר זה ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

ג. הנזק

27. כתוצאה ממעשיו ו/או מחדליו של הבנק סבלתי נזק ממון.

28. לפי ייעוץ משפטי שקיבלתי, לצורך חישוב הנזק יש להציב את הנתונים הרלוונטיים בנוסחה אריתמטית פשוטה כדלקמן:

$$\text{הנזק} = (\text{מס' ימי הערך בהם הבנק עיכב בידי את כספי ההעברה הבנקאית}) * \text{ריבית פיגורים} * \text{שער הדולר ביום קבלת כספי ההעברה בבנק} * \text{סך ההעברה הבנקאית}$$

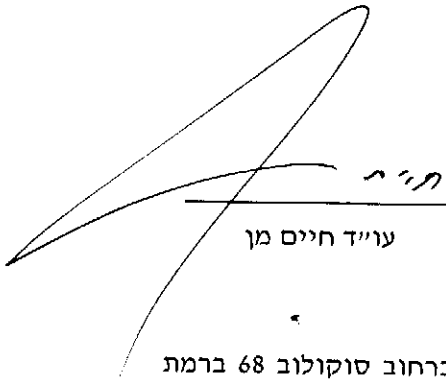
365 ימים בשנה

29. סה"כ נזק הממון הישיר שנגרם לי בעקבות מעשיו ו/או מחדליו של הבנק, הינו 154.9 ש"ח, וזאת לפי הפירוט דלהלן :

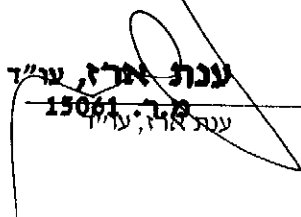
$50,000 * 4.18 * 12.25\%$	=	140.3 ש"ח
<hr style="width: 100%;"/>		
365		
 $2,500 * 3.95 * 11.75\%$	=	9.5 ש"ח
<hr style="width: 100%;"/>		
365		
 $1,837.5 * 4.30 * 11.75\%$	=	5.1 ש"ח
<hr style="width: 100%;"/>		
365		
	<hr style="width: 100%;"/>	
סה"כ		<u>154.9 ש"ח</u>

30. לחילופין, סה"כ הנזק שנגרם לי בחישוב לפי ריבית על אשראי חריג הינו 154.9 ש"ח.
31. לחילופין חילופין, סה"כ הנזק שנגרם לי בחישוב לפי ריבית בגין איחור בהעברת כספים במערכת הבנקאית, כפי שנקבעה ע"י החשב הכללי, הינו 129.5 ש"ח.
32. לחילופין חילופין חילופין, יש לחשב את סכום ההשבה בהתאם להתעשרות שלא כדין של הבנק, בחישוב לפי שיעור התשואה שהבנק השיג על ההון העצמי שלו שעומד על 17% בשנה.
33. לאור התנהלות הבנק שפורטה לעיל, במהלך תקופת התביעה היו מקרים נוספים בהם נגרם לי נזק כתוצאה מעיכוב שלא כדין על-ידי הבנק של כספי העברות בנקאיות מחו"ל לחשבון המט"ח. מטבע הדברים, פרטי מקרים אלה אינם מצויים בידי, ועל כן יובהר, כי אין בתביעה זו משום ויתור שלי על יתרת הנזק שנגרם לי עקב מעשיו ו/או מחדלי הבנק כמפורט לעיל.

הנני מצהיר כי זהו שמי, זוהי חתימתי וכי תוכן תצהירי אמת.

 עו"ד חיים מן

הנני מאשר, כי ביום 18.10.2007 הופיע בפני, עו"ד ענת ארז, במשרדי ברחוב סוקולוב 68 ברמת השרון, מר חיים מן, אשר זיהה עצמו על ידי תעודת זהות מספר 055130173, ואחרי שהזהרתיו, כי עליו להצהיר את האמת, וכי יהא צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות ההצהרה וחתם עליה בפני.

ענת ארז, עו"ד
 15061
 ענת ארז, עו"ד